

Birleşme mi sol mu?

HASAN BÜLENT
KAHRAMAN

Yalnızca mevcut siyasal iktidarı devirme girişiminin bir parçası olarak tartışılması bile soldaki birleşmenin yapaylığını göstermektedir.

Çünkü bu alanda yer alan iki partinin hem birbiriyle uzlaşması mümkün değildir hem de birleşmelerinin ne getireceği belirsizdir. Bu belirsizlik DSP ve CHP'nin reel bir sosyal demokrasiye olan uzaklığıyla ilgilidir.

Bu partilerin birisi DSP, solla ilişkisinin ne olduğu bilinmeyen, milliyetçi, muhafazakâr, militarist, popülist, merkezîyetçi bir partidir. İçindeki kişilerin önemli bir bölümünün solla, sol gelenekle, düşünceyle hiçbir ilişkisi yoktur. Tabanı tümüyle varoş sosyolojisine dayanan lümpenlerden oluşmuştur ve hiçbir siyasal etkinliğe de katılıma da sahip değildir. Hepsinden önemlisi de bu partinin varlık nedeni reel sosyal demokrasiye karşı olmasıdır. Bu ideolojiyi ve onunla özdeş gördüğü her türden yaklaşımı reddetmesi dışında yineleyeyim, DSP'nin solla uzaktan yakından ilgisi yoktur.

Böyle bir partiyle birleşerek sola ne katkıda bulunacağı belirsiz CHP ise halkçılık yaklaşımlarıyla, içeriği toplumsal beklentilere cevap vermeyen bir çağdaşlık kavramıyla onu belirleyen Kemalizm ideolojisiyle ve laisizmle siyaset yapmaya çalışmaktadır. İdeolojik açımlı tek bir somut modelin üretilmediği bu siyasal yaklaşımda her şey bir söylem düzeyindedir.

Kısacası birisi açıkça, öteki zımnen her iki parti de sosyal demokrasinin evrensel geçmişini, kültürünü, değerlerini ret ve inkâr eder. İkisi de yerel ve tutuculukla eşanlı bir 'halkçılık' temelinde siyaset yapar. En fazlasından Türkiye'de merkez sağın aşırı tutuculuğu nedeniyle savunamadığı, oysa aslında ona ait olması gereken liberal demokrasi değerlerine zaman zaman bu partiler sahip çıkar. Bu kadar farklılık onların 'ileri'ciliğine yeter. Zaten solculuk da yalnızca ilericilikle özdeşir.

Bu 'trajik' çerçeveye şimdi birleşmeyle değişecek midir? Sol ve sosyal demokrasi kavramı bu iki partinin birleşmesiyle yeniden tanımlanacak mıdır; bu mümkün müdür?. Üstelik anımsamak gerekir ki bu ülke daha sosyal demokrat olabilecek bir partiyi birleşmeler nedeniyle yaşatamamıştır. SODEP, Halkçı Parti'ye feda edilmiş, onun lümpen tabanı her şeye rağmen ve uzun uğraşlardan sonra SHP içinde kısmen dönüştürüldüğünde ve o parti (SHP) kuramsal, kavramsal açılardan belli bu yere taşınmışken bu kez CHP ortaya çıkmış ve ona teslim olmuştur.

Bu deneyim, ideolojiye dayanmayan, siyaset üretimini öngörmeyen, liderlik etrafında geliştirilen sol birleşme modellerinin nasıl hiçbir işe yaramadığını kanıtlamıştır.

Şimdi... Türkiye, yeni bir sosyolojiden geçmektedir. Toplumsal sistem yıpranmıştır. Sol denilen partilerin solla ilişkisi kalmamıştır, yoktur. Bu partiler liberal demokrasinin ana ilkelerini kurmak ve korumak hususunda bile yetersizdir. DSP gibi 'yok', CHP gibi 'yanlış' siyasal tabanlarla, bütünleşmişlerdir.

Buradan bakarsak hemen ciddi bir sola ihtiyaç olduğu düşünülebilir ama bu hangi soldur? Bu soruyu yanıtlamak için önce sosyolojiye bakmak gerekir. Buradan yeni bir solun altyapısı çıkacaktır. İdeolojik, kavramsal çerçevesi ise gerektirdiği yeni yaklaşımı son on beş yılın evrensel gelişmelerinde arayacaktır.

Bugün dünyada liberal demokrasi kavramlarının bile yenilendiği bir dönemden geçiliyor. Ama Türkiye'de siyasal yapıyı dönüştürmenin olanakları dahi sorgulamamaktadır. Ekonomi politiğin, uluslararası ilişkilerini ürettiği kavramlar, bizdeki solda küfür gibi algılanmaktadır. Sistemi zorlamak en önemli işleri olmak gerekirken sol gitgide yerleşmiş, yerleşik yapı ve anlayışla iç içe geçmiş tutuculaşmıştır. Ortaya atalet içinde 'rantiye' bir model çıkmıştır. Bu şartlarda tartışılması gereken yeni bir sol kurmanın olanaklarıdır. Diğerleri zaman kaybidir.